

Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie 26.05.2026 nr 8-1/4194-1

Meie 19.06.2026 nr 1.1-20/261236

Arvamuse avaldamine Vabariigi Valitsuse 3. oktoobri 2013. a määruse nr 145 „Eesti teabevärava eesti.ee haldamise, teabe kättesaadavaks tegemise, arendamise ning kasutamise nõuded ja kord“ muutmise määruse eelnõu osas

Austatud

Täname, et esitasite Riigi Infosüsteemi Ametile (RIA) arvamuse avaldamiseks Vabariigi Valitsuse 3. oktoobri 2013. a määruse nr 145 „Eesti teabevärava eesti.ee haldamise, teabe kättesaadavaks tegemise, arendamise ning kasutamise nõuded ja kord“ muutmise määruse eelnõu ja selle seletuskirja. RIA-l on eelnõu ja seletuskirja kohta alljärgnevad tähelepanekud.

Tähelepanekud eelnõu seletuskirja kohta

1. Seletuskirja punktis 2 „Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs“ märgitakse: „Võrreldes senise praktikaga, kus isik pidi info saamiseks külastama eri asutuste iseteeninduskeskkondi, võimaldab sündmusteenuste platvorm koondada ühe elusündmusega (nt abiellumine, lapse sünd) seotud menetluste info ühte vaatesse.“ Juhime tähelepanu, et lapse saamise sündmusteenus on infoteenus, mille raames isikuandmeid ei töödelda ega kuvata menetlusega seotud teavet. Seetõttu ei ole lapse sünd selles kontekstis sobiv näide. Teeme ettepaneku asendada näide „lapse sünd“ näitega „abielu lahutamine“.
2. Eelnõu § 1 punkti 3 selgituses kasutatakse näitena „lähisugulase surma“. Sündmusteenuste platvormil sellise nimetusega teenust ei ole. Teenuse korrektne nimetus on „Lähedase surm“. Palume seletuskirjas kasutatud nimetus vastavalt parandada.
3. Eelnõu § 1 punkti 10 selgituses märgitakse paragrahvi 25 kohta, et säte reguleerib liitumiskokkuleppe sõlmimist RIA-ga. Seletuskirjast ei selgu üheselt, kas liitumiskokkuleppe all peetakse silmas andmevahetuse või liidestamise toimimiseks sõlmitavat kokkulepet, teenustaseme kokkulepet, kaasvastutavate töötajate kokkulepet isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 26 tähenduses või neid kokkuleppeid kogumis. Palume liitumiskokkuleppe olemust ja õiguslikku tähendust seletuskirjas täpsustada ning tagada, et seletuskirja käsitus oleks kooskõlas eelnõu § 21³ lõikega 1.
4. Eelnõu § 1 punkti 10 selgituses märgitakse paragrahvi 27 kohta, et selles loetletakse sündmusteenuste raames töödeldavad andmed abiellumise, kohanemise, lahutamise ja lähedase surma sündmusteenuste kaupa. Loetelust on välja jäänud kaitseväekohustuse täitmise sündmusteenus, kuigi ka see teenus on personaliseeritud. Palume lisada seletuskirja ka

kaitseväekohustuse täitmise sündmusteenus.

Lisaks palume arvestada, et töölaual kuvatakse personaliseerituna abiellumise, abielu lahutamise ja kaitseväekohustuse täitmise sündmusteenuseid. Seletuskirjas tuleks selgelt eristada töölaual kuvatavaid personaliseeritud sündmusteenuseid teistest infoteenustest ja sündmusteenustest.

5. Seletuskirja punktis 2.2 „Andmekogud ja isikuandmed sündmusteenuste kaupa“ toodud kaitseväekohustuse täitmise sündmusteenuse andmekoosseis vajab täpsustamist. Palume kontrollida ja ammendavalt kirjeldada nii kasutatavad andmeallikad kui ka sündmusteenuse eri etappides töödeldavad andmed.

6. Seletuskirjas ei ole eelnõu lisatava 3¹. peatüki paragrahvide numeratsioon kooskõlas eelnõu tekstiga. Näiteks käsitletakse eelnõu §-i 21¹ seletuskirjas paragrahvina 23 ning samalaadne numeratsiooniviga esineb ka järgnevate paragrahvide puhul. Palume viia seletuskirjas esitatud paragrahvide numbrid läbivalt kooskõlla eelnõu tekstiga.

Tähelepanekud eelnõu kohta

7. Eelnõu § 21⁵ lõike 1 punkti 21 kohaselt kuvatakse lõppkasutaja töölaual andmetöötluse logid. Tegelikult andmetöötluse logisid lõppkasutaja töölaual ei kuvata. Palume nimetatud punkt lõikest 1 eemaldada.

8. Eelnõu § 21⁵ lõike 1 sissejuhatava lause kohaselt kuvatakse lõppkasutaja töölaual selles lõikes loetletud andmeid. Sättest ei selgu üheselt, kas selle alusel võib töölaual kuvada ka abiellumise, abielu lahutamise ja kaitseväekohustuse täitmise personaliseeritud sündmusteenuseid. Palume sätet täpsustada selliselt, et sellest nähtuks selgelt personaliseeritud sündmusteenuste töölaual kuvamise õiguslik alus ja ulatus.

9. Eelnõu § 21³ lõike 1 kohaselt sõlmib andmeandja vastutav töötaja haldajaga liitumiskokkuleppe. Palume täpsustada, kas liitumiskokkuleppe all peetakse silmas andmevahetuseks või süsteemiga liidestamiseks sõlmitavat lepingut, teenustaseme kokkulepet, kaasvastutavate töötajate kokkulepet või muud kokkulepet. Mõiste sisu peab olema määrusest või seletuskirjast üheselt arusaadav.

10. Eelnõu § 21¹ lõike 1 punkti 2 kohaselt võimaldab isikustatud teabe kuvamise süsteem näidata füüsilise isiku nõusolekul teabeväravas andmeid tema suhtes toimuva haldusmenetluse kohta. Palume hinnata, kas sõna „näidata“ kirjeldab kavandatavat andmetöötlust piisavalt, arvestades, et süsteemis andmeid ka säilitatakse. Vajaduse korral tuleks säte sõnastada laiemalt, hõlmates lisaks kuvamisele ka andmete säilitamise või muu töötlemise.

11. Eelnõu § 3¹ punkt 6 annab haldajale õiguse säilitada logis ja sessioonandmestikus teabevärava tehnilisse keskkonda sisestatud andmeid ja lõppkasutaja tegevusi, võttes arvesse §-s 21 sätestatud. Abiellumise ja abielu lahutamise sündmusteenustes säilitatakse andmeid ka pikemalt kui ühe sessiooni jooksul. Palume täpsustada, kas nimetatud andmete pikemaajaline säilitamine on kõnealuse sättega kaetud. Kui ei ole, tuleb määruses sätestada selleks selge õiguslik alus, andmete koosseis ja säilitamise põhimõtted.

12. Eelnõu § 1 punktiga 2 muudetava § 1 lõike 1 kohaselt kehtestatakse määrusega Eesti teabevärava kaasvastutavate töötajate ülesanded. Eelnõu §-s 3 nimetatakse kaasvastutavate töötajatena Justiits- ja Digiministeeriumi, haldajat ja teabevaldajaid. Palume täpsustada, milliste konkreetsete isikuandmete töötlemistoimingute suhtes ja millises ulatuses on nimetatud osapooled kaasvastutavad töötajad. Samuti tuleks selgitada, kas kaasvastutus hõlmab näiteks

mikroesitluskihi, Orbeoni ja muude teabevärravas kasutatavate lahenduste kaudu toimuvat andmetöötlust või üksnes konkreetseid isikustatud teabe kuvamise süsteemi toiminguid.

13. Eelnõu § 21⁵ lõikes 1 sätestatud töölaual kuvatavate andmete loetelu vajab täiendamist. RIA soovib töölaual kuvada täiendavaid füüsilist isikut puudutavaid andmeid ning ettevõtjaga seotud andmeid. Soovitud täiendavad andmekoosseisud on esitatud järgmistes dokumentides:

13. Eelnõu § 21⁵ lõikes 1 sätestatud töölaual kuvatavate andmete loetelu vajab olulist täiendamist, et see vastaks teabevärrava töölaua kavandatavale funktsionaalsusele. RIA teeb ettepaneku lisada eelnõusse vähemalt alljärgnevad andmed.

Füüsilise isiku töölaual kuvatavad andmed:

1. hariduse andmed:

- lõpetatud õppeasutused, omandatud kraadid ja tunnistused;
- poolelioleva või käimasoleva õppe andmed;
- kutsetunnistused ja kutsetegevuse load;
- täienduskoolituste andmed;

2. töö ja ettevõtlusega seotud andmed:

- kehtiv töösuhe, sealhulgas tööandja ja ametinimetus;
- töötuskindlustusstaaz ja õigus töötuskindlustushüvitisele;
- ettevõtte, milles isik on juhatuse liige või osanik;
- töövõime ulatus ja kehtivusaeg;

3. pensioni ja sotsiaalse kaitse andmed:

- kogutud pensionipunktid;
- pensioni I, II ja III samba andmed;
- sotsiaaltoetuste taotlused ja nende menetluse staatus;

4. perekonnaseisu ja perekonnaõiguslikud andmed:

- abielu sõlmimise ja abielu lahutamise kuupäev;
- eestkoste ja hooldusõiguse andmed;

5. tervishoiuandmed:

- vaksineerimisandmed;
- puude olemasolu ja puude raskusastme määramise otsuse kehtivus;
- terviseandmed ja epikriiside teave;
- elundidoonorluse tahteavalduse olemasolu;

6. laste ja peretoetustega seotud andmed:

- lapsetoetuste ja -hüvitiste staatus ning summa;
- lasteaiakoha ja koolikoha andmed;

7. rahaliste kohustuste ja menetluste andmed:

- maksehäirete andmed;
- täitemenetluste andmed;
- maksuvõla ja maksukohustuste staatus;

8. õigusliku staatusega seotud andmed:

- kehtivate karistuste kokkuvõte;
- pooleliolevate kohtumenetluste andmed;

- hääleõiguse staatus;
- valimistega seotud andmed, sealhulgas valimisringkond ja valijainfo;

9. kodanikuaktiivsusega seotud andmed:

- erakonda kuulumise andmed;
- mittetulundusühingu juhatuse liikmeks olemise andmed;

10. lemmikloomade andmed:

- registreeritud loomad, sealhulgas kiibinumber, vaktsineerimisandmed ja loomapassi andmed;

11. kriisi ja ohutusega seotud andmed:

- elukohajärgse varjendi asukoht;
- kriisiinfo saamise eelistused;
- reservväelase staatus ja järgmise õppekogunemise aeg.

Lisaks tuleb eelnõus sätestada õigus kuvada töölaual isikustatud hoiatusi ja meeldetuletusi, sealhulgas vähemalt:

1. dokumentide ja lubadega seotud teavitused:

- sõiduki tehnõülevaatuse tähtaja lähenemine;
- liikluskindlustuse lõppemine;
- meremehe teenistusraamatu kehtivuse lõppemine;
- relvaloa ja relvasoetamisloa kehtivuse lõppemine;
- Mobiil-ID kehtivuse lõppemine;

2. tervishoiuga seotud teavitused:

- arsti vastuvõtuajad;
- vaktsineerimisega seotud meeldetuletused;
- sõeluuringu kutsed;
- väikelapse tervisekontrolli meeldetuletused;
- retsepti kehtivuse lõppemine;

3. rahanduse ja kohustustega seotud teavitused:

- tuludeklaratsiooni esitamise tähtaja lähenemine;
- täitemenetluse algatamine;
- pensioni II samba maksemäära muutmise tähtaeg;
- mootorsõidukimaksu tasumise tähtaeg;

4. haridusega seotud teavitused:

- koolivaheajad;
- kutsetunnistuse uuendamise tähtaeg;

5. pere ja lastega seotud teavitused:

- lapse kooli registreerimise algus;
- lapsetoetuse või -hüvitise taotlemise tähtaeg;

6. tööga seotud teavitused:

- Töötukassa kalendrisündmused;
- töötutoetuse või töötuskindlustushüvitise taotlemise tähtajad;

7. õiguse ja riigi teenustega seotud teavitused:

- karistusregistri kande kustumise või kustutamise aeg;

- esindusvolituse kehtivuse lõppemine;
- kohaliku omavalitsuse volikogu ja Riigikogu valimiste aeg;
- valijainfo;

8. kriisi ja ohutusega seotud teavitused:

- reservõppekogunemise aja lähenemine;

9. muud teavitused:

- digiallkirja sertifikaadi kehtivuse lõppemine;
- antud esindusõiguse kehtivuse lõppemine.

Ettevõtja vaates tuleb lisaks sätestada vähemalt järgmiste andmete kuvamine:

1. ettevõtte põhiandmed:

- ettevõtte nimi;
- registrikood;
- ettevõtte staatus;
- kontaktandmed;
- esindusõigusega isikud;
- tegelikud kasusaajad;
- notariaalsete dokumentide andmed;

2. ettevõtte töötajatega seotud andmed:

- töötaja nimi ja isikukood;
- töösuhte algus ja lõpp;
- ravikindlustuse või tervisekindlustuse staatus;
- kvalifikatsioonide ja kutsetunnistuste andmed;

3. volitustega seotud andmed:

- volitatud isiku nimi;
- volitatud isiku isikukood;
- volituse ulatus ja kehtivusaeg.

Samuti tuleb arvestada füüsilisest isikust ettevõtja erisusega. FIE puhul võivad ettevõtte nimi, registrikood, kontaktandmed, tegevusala ja muud ettevõtlusega seotud andmed olla ühtlasi füüsilise isiku isikuandmed. Seetõttu teeme ettepaneku sätestada määruses eraldi, et ettevõtja vaates võib vajaduse korral töödelda ka füüsilisest isikust ettevõtja isikuandmeid.

Palume eelnõusse lisada nimetatud andmekoosseisud või kujundada regulatsioon selliselt, et töölaual ja ettevõtja vaates kavandatavate andmete ning isikustatud teadete kuvamiseks oleks olemas piisavalt selge ja täpne õiguslik alus.

14. Eelnõu § 3 lõikes 2 kirjeldatud Justiits- ja Digiministeeriumi ülesanded näivad osaliselt kattuvat RIA põhimääruse § 8 lõike 3 punktis 3 sätestatud RIA ülesandega korraldada Eesti teabevärava eesti.ee arendamist, haldamist ja majutamist ning koordineerida selle kasutamist. Palume ülesannete jaotus üle vaadata ja sõnastada selliselt, et ministeeriumi strateegilised ning RIA operatiivsed ülesanded oleksid selgelt piiritletud ega kattuks.

15. Täiendavalt palume hinnata kehtiva määruse §-de 19 ja 20 muutmise vajadust.

Paragrahvis 19 tuleks kaaluda Eesti mobiilirakenduse nimetamist ühe teabevärava esitluskanalina või kohana, mille kaudu on teabevärav kättesaadav.

Paragrahvi 20 puhul tuleb arvestada, et mobiilirakendus võimaldab pärast TARA kaudu tugevat autentimist seadistada edasiseks kiiremaks sisselogimiseks biomeetrilise autentimise ja/või PIN-koodi. Seda saab kasutada kuni 30 päeva, mille järel peab kasutaja ennast uuesti tugevalt autentima. Palume hinnata, kas selline autentimislahendus ja selle kasutamise ajaline piirang vajavad määruses eraldi sätestamist.

16. Eelnõu § 21³ lõike 2 kohaselt kohandab andmeandja vastutav töötaja oma infosüsteemi tööks isikustatud teabe kuvamise süsteemi keskkonnas. Sõnastus „tööks ... keskkonnas“ on ebaselge ning võib jätta mulje, nagu hakkaks andmeandja infosüsteem töötama RIA keskkonnas. Teeme ettepaneku sõnastada säte näiteks järgmiselt:

„(2) Andmeandja vastutav töötaja kohandab oma infosüsteemi liidestumiseks isikustatud teabe kuvamise süsteemiga, et võimaldada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kokkuleppes sätestatud andmevahetust ja teenuse osutamist.“

17. Eelnõu § 21² lõikes 1 kasutatakse mõistet „andmesaaja“, kuid seda mõistet mujal määruses ei kasutata ega määratleta. Sättest ei ole selge, kas andmesaaja all mõeldakse lõppkasutajat, haldajat või muud isikut. Palume mõiste määratleda ja kasutada seda eelnõus läbivalt või asendada see sobiva, juba määruses kasutatava mõistega.

18. Eelnõu § 21⁵ lõike 7 sõnastus „Lõppkasutaja teenuste üksikpäringute puhul...“ on keeleliselt raskesti mõistetav ning võib jätta eksliku mulje, et tegemist on lõppkasutaja pakutavate teenustega. Teeme ettepaneku sõnastada lõike algus näiteks järgmiselt:

„Lõppkasutaja tehtavate üksikpäringute puhul kuvatakse lõppkasutajale andmeid...“.

Lisaks palume kogu lõige keeleliselt üle vaadata ja täpsustada, milliste päringute ning andmete kuvamist selles silmas peetakse.

19. Eelnõu § 21⁵ lõikes 1 esitatud andmekoosseisu tuleb lisada töövõime andmed, sealhulgas töövõime ulatus ja kehtivusaeg.

20. Eelnõu §-st 3 on eemaldatud „haldaja“ mõiste selgitus ning sõnaselge viide sellele, et haldaja on RIA. Samal ajal kasutatakse mõistet „haldaja“ eelnõus läbivalt. Palume selgitada, kas muudatus on taotluslik. Õigusselguse tagamiseks teeme ettepaneku määratleda määruses haldaja ning sätestada üheselt, et teabevärava haldaja on Riigi Infosüsteemi Amet.

21. Eelnõu § 1 punktis 1 esitatud määruse pealkirjas kasutatakse sõnastust „andmekogu teabeväravaga liidestamise tingimused ja korra“. Keeleliselt korrektne oleks „andmekogu teabeväravaga liidestamise tingimused ja kord“. Sama parandus tuleb teha eelnõu § 1 punktiga 2 muudetavas § 1 lõikes 1.

22. Eelnõu § 21⁵ lõikes 5 on lähedase surma sündmusteenuse andmekoosseisu juures nimetatud rahvastikuregistri ja isikut tõendavate dokumentide andmekogu andmed, kuid järgnevas loetelus kirjeldatakse rahvastikuregistri ja pärimisregistri andmeid. Palume andmeallikate nimetused ja andmekoosseis omavahel kooskõlla viia.

23. Eelnõu § 21⁵ lõike 4 sissejuhatavas lauses märgitakse, et lahutamise sündmusteenuses töödeldakse rahvastikuregistri ja isikut tõendavate dokumentide andmekogu „järgmiseid rahvastikuregistri andmeid“. Sõnastus on vastuoluline, sest nimetatakse kahte andmekogu, kuid loetletakse üksnes rahvastikuregistri andmed. Palume säte sisuliselt ja keeleliselt korrigeerida ning

loetleda tegelikult töödeldavad andmed koos õigete andmeallikatega.

24. Eelnõu § 21⁵ lõikes 6 sätestatakse juriidilise isikuga seotud füüsilise isiku andmete kuvamine ning punktis 4 on nimetatud andmetöötluse logid. Palume täpsustada, kas andmetöötluse logisid on kavas lõppkasutajale töölaual kuvada. Kui mitte, tuleb punkt 4 eemaldada või reguleerida logidele juurdepääs eraldi sättes.

25. Eelnõu § 21⁵ lõigetes 8 ja 9 ning seletuskirjas esitatud kirjeldused ei ole omavahel kooskõlas. Eelnõus käsitleb lõige 8 mobiilirakenduse kontrollpäringut ja lõige 9 sündmusteenuse raames töödeldavaid üldisi andmeid, kuid seletuskirjas on nende lõigete sisu esitatud vastupidises järjekorras. Palume seletuskiri ja eelnõu omavahel kooskõlla viia.

Palume eeltoodud tähelepanekutega eelnõu ja seletuskirja edasisel menetlemisel arvestada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Joonas Heiter
peadirektor

Mehis Lõhmus
Mehis.Lohmus@ria.ee